

nič tebi nič 1.500.000 fl. To je vendar goropadno! Kam pa so tedaj ovi denarji šli? Vendar tukaj nas zavračajo judovski listi rekoč: „tako po denarjih popraševati, kaže na „neizmerno podlost“ (bodenlose Gemeinheit). Ko so bili delničarji oskubljeni za  $\frac{3}{4}$  svojih denarjev, odstopil je baron Poche in ravnateljstvo prepustil vitezu Schreinerju. Ta je v 4 letih zopet dolgov najel in sicer več kakor 1 $\frac{1}{2}$  milijona, tako da je društvo sedaj prisiljeno bilo napovedati — krido! Judovski listi sami pravijo, da bodo delničarji zgubili še ostalih 500.000 fl. in da bo tudi 900.000 fl., katere je minister Depretis iz davkarijskih denarjev posodil, težko otetih. „Neue freie Presse“ je celó tako drzna, da zahteva, naj bi tudi liferante državna blagajnica škode varovala, če bi se njim iz ostankov društvenega premoženja dolg ne mogel poplačati. Da bi vas muri popil! To je zopet kos novošegnega gospodarstva, kakoršnega pred liberalno dobo Avstrija ni poznala. Več pisati o tem ne kaže. Naj vsak sam preišči, kam smo uže zašli! Le to še pristavimo: delničarji izgubijo 2.000.000 fl. državna blagajnica bržčas 900.000 fl. dolga je okoli 3 milijone, med tem ko so ravnateljji n. pr. vitez Schreiner, baron Poche poštenjaki, kakor poprej, le mnogo bogateji so postali. Pred sodnijo ne pride nihče!

### Cerkvene zadeve.

Šematizem Lavantinske škofije za l. 1879. dobi se le pri založniku, preč. lav. ordinarijatu, to je v uradnici ordinarijatovej. Iztis velja 50 kr.

Družba duhovnikov Solnograške nadškofije šteje 336 deležnikov in ima premoženja 51.000 fl. Zadnje leto se je razdelilo 2023 fl. 57 kr. podpore med 27 deležnikov.

Alban Stolz, znani izvrstni nemški pisatelj, je izdal za leto 1879 zopet svoj: „Kalender für Zeit und Ewigkeit“. Kteremu duhovniku se niso priljubili pisateljevi spisi: „Mixtur gegen die Todesangst“, „Das Menschengewächs“, „Ein halbes Vater Unser“? Res je, da je pisatelj na svoje stare dni začel nekaj pešati, ter se jegov „Wilder Honig“, „Witterungen der Seele“ pa tudi ABC für grosse Kinder“ ne more primerjati prvim spisom. Ali z letošnjim koledarjem je častiti starina pokazal, da živi v njem še vedno moč mladostna, ter se sme to delo primerjati jegovim najboljšim spisom, da, v enem oziru jih vse presega. Znano je namreč, da je pisatelj bil vedno poln burk, in ena dovtipna misel podi drugo. Šali se pa vendar tako, da čitatelj pri vseh teh šalah še le prav resen postane, ter je pisatelju šala le sredstvo, s kojim si čitatelja pridobi, da mu potem tim bolj zasoli, ter mu brez ovinkov pove, kar mu gre. Nekterim se je vendar pisatelj s šalami svojimi tudi zameril; za to se je sedaj na stare dni poprijel druge pisave. Kedar gremo mimo pokopa-

lišča, rečemo po krščanski navadi: Bog daj dušam večni pokoj. Tega si vsi želimo. Zato postane vsak človek v večji starosti tudi bolj miren, ter želi v miru in pokoji živeti. Tako je tudi menda z našim nam toliko priljubljenim pisateljem. Pisava letošnjega koledarja je mirna, pobožna, rekel bi nekako zveličanska. Pravi nam koledar o življenji sv. Germane, ki se je rodila v vesi Pibrak na južnem Francoskem pred blizu 360 leti. Mlado dete je bilo bolešno, starši jegovi revni; mati umerje deklici, ko je komaj za pastirico veljala. Oče ubožiči zbolijo, pa jih je sram otroku dovoliti, da bi smela za njih beračiti. Oče okrevajo, v hišo pa pride — mačeha. Niso vse mačeha hudobne, nikakor ne, pa ta je bila satanski hudobna, da bi se bila v peklu rodila. Mučila je hudoba ubogo deklico grdo, da, grje ko hudi duh pravičnega Joba itd. Povsod pa prikavljiva pisatelj opazke svoje, kako se ravnatu zakonskim, kako je največ od matere odvisno, ali bodo otroci bogoljubni ali ne; kako da naj sodimo kot kristijani o previdnosti božji, ki je malej deklici mater vzela, ko bi nje bila najbolj potrebovala. Pravi nam pisatelj, kako grdo je za moža, ki pusti mačehi ne samo v hiši gospodariti, nego da z otroki prvega zakona tudi grdo ravna, jih naravnost ubija, naj bi jenim lastnim otrokom več premoženja ostalo, itd. Pisatelj pozna vse razmere človeškega življenja tako dobro i natančno, i govori o vsem tem tako modrostno, i pastirska beseda jegova se srceu toliko dobro prilega, da čitatelj, ko je knjigo prebral, nehotè reče: Hvala Ti, moj ljubi Bog, ki si vodil misli i pero pisateljevo tako, da se čutim po spisu jegovem srečnega, zadovoljnega, ganenega, ter se mi je srce užalilo za Teboj, i so mi žive želje nastale, Te skoraj gledati v nebeški domovini, če bi me taj vodil tudi po poti še bolj trnjevi, nego je bila ona, po kojoj je hodila sv. Germana! Knjiga se dobi za par krajcarjev pri Moserju v Gradcu.

Dr. J. P.

Prirrojene sovražnike nrvnosti ali poštenega življenja imenuje freimaurerska Marburger-Zeitung od 29. dec. 1878 čestite očete jezuite. Tukaj je težko reči, kdo piše ali nevednost ali zaslepljeno sovrašтво do krščanstva! Jezuiti in prirrojeni sovražniki nrvnosti — možje, ki so vzgojili sv. Alojzija, sv. Stanislava Kostko, sv. Frančiška Ksaverijana, apostola Indov itd.?!

Sveto pot v Jeruzalem priredi tudi letos splošni komisarijat za Sveto deželo na Dunaju (Stadt, Franciskanerplatz Nr. 4). Oglašja se ondi do 8. marca, odrine pa iz Trsta 22. marca. Potnina znaša 550 fl. v zlatu. Pot drži tje nad Karv, Siro, Smirno in Jafo, nazaj pa nad Aleksandrijo v Egiptu.

Dijaško semenišče mariborsko dobiva mnogo blagodušnih podpornikov. Zopet so darovali: neimenovan 1 polovnjak vina, č.g.J.Kunce 5 fl., neimenovan fl. 2.40. Vendar prvi izmed vseh so Milostljivi knez in škof. Dali so na svoje stroške veliko ozidje napraviti

od poslopja okoli dvorišča in vrta, omislili za 300 fl. podobo čistega spočetja Device Marije v kapeli. Spisali so jako primeren, podučljiv in spodbudljiv igrokaz; Maximilian-Schauspiel in vier Aufzügen, ter v jedilnici prirediti dali lep oder s 6 malanimi kulisami in potrebnim zagrinjalom. Kulise kažejo med drugim: celjsko mesto, del rimskih katakomb ali podzemeljskih pokopališč, kder so se papeži skrivali pred rimskimi pregnjevalci. Dijaki so se igrokaza marljivo na pamet naučili in ga na sv. 3 kraljev večer pred Milostljivim knezom, kanoniki, ravnateljem Gutscherjem, duhovniškimi profesorji in bogoslovci nepričakovano izvrstno igrali. Igrokaz predstavlja in razvija v nemški besedi, kako je bil sv. Maksimilijan poklican v duhovniški stan, k škofovski časti v Lavrejaku in naposled k mučeniški kroni v Celju. Ob prestankih so dijaki peli, na glasoviru in sviraljki svirali. Glasovir so tudi Mil. knezoškof kupili za 100 fl. Bog plati vse!

## Gospodarske stvari.

Skrbimo za umno kmetovanje, za napredek v gospodarstvu!

II. Pridelke kmetijstva je treba pomnoževati in izboljševati. Tako se je zadnjič na tem mestu povedalo. Ovo potrebo sprevidajo tudi pri nas uže država in dežele, ter podpirajo umno kmetovanje in napredek v njem. Pri tem delu se pa poslužujejo večjidel in s dovoljnim vspehom kmetijskih ali gospodarskih družeb, kojih je v vsakej deželi najti. Država naša pa tudi ogerska ima sedaj vsaka svojo posebno ministerstvo za poljedelstvo. Našemu ministerstvu je državni zbor odkazal blizu 12,000.000 fl., da ž njimi podpira vse razne stroke gospodarstva. Od teh denarjev dobi minister letne plače 20,000 fl., kar se nam vendar preveč zdi. No, pa naj bo! Tukaj ne govorimo o tem pa tudi ne o raznih dolžnostih tega ministra. Samo to jemljemo v ozir, da mu je  $\frac{1}{2}$  milijona na leto izročeni penez v podpiranje gospodarstva po raznih kronovinah. Na Koroško pride take podpore okoli 6000 fl. Kranjsko blizu 7000 fl. in na Štajersko 8400 fl. Ta svota ni vsako leto enako velika. Vendar v 10 letih je kmetijstvo državne podpore dobilo na Kranjskem 161.314 fl. v Goričkem 165.045 fl. na Koroškem 127.260 fl. na Štajerskem pa 181.909 fl. Komur se to veliko zdi, ta naj pomisli, kako štajerski kmetovski ljudje same državne zemljiščne dače na leto plačujejo po blizu 2 milijona. Torej ni preveč, ako od 20 milijonov v 10 letih dobijo nazaj kakih 200.000 fl. Ves davek, kateri Štajerska vplačuje v državno blagajnico na Dunaju, pa znaša na leto (zraven zemljiščnege še hišni davek 1,288.000 fl. obrtnijski davek 399.000 fl., dohodninski davek 742.000 fl.) skupaj 4,427.000 fl., tedaj v 10 letih 44,270.000 fl.

Veliko menje dajejo druge dežele: Kranjska 1,468.000, Gorička 1,429.000 Koroška 1,197.000 fl.

Zraven države podpirajo kmetijstvo tudi posamezne dežele, vsaka kolikor zamore. Zlasti naš štajerski deželni zbor je v ta namen mnogo storil. On dovoli vsako leto potrebni denar za vzdrževanje kmetijske šole v Grottenhofu, podkovaške šole v Gradcu (8600 fl.) sadje- in vinorejske šole v Mariboru (14.300 fl.), za potovalnega učitelja pri tej šoli 2000 fl., za 10 deželnih živinskih zdravnikov 6700 fl. in daje štajerske kmetijske družbi za izdavanje lista: „Landbote“ 3000 fl. za premije pri gospodarskih razstavah 1000 fl. in še ovači letne podpore v znesku 5400 fl. Na tisoče pa znašajo denarji, katere je uže dovolil in potrošil za popravo in vzdrževanje cest, popravo struge Anizine, Murine, Dravine, Savine in Savinjine!

Kmetijska družba štajerska deluje uže 55. leto. Svoj sedež ima v Gradcu, po deželi pa 63 podružnic. Udov šteje letos 183 menje, kakor lani, tedaj 4068. Vsak plačuje 2 fl. letnine in dobiva zapstoj družbin list: „Landesbote“. Vsi dohodki znašajo letos 15,960 fl. Predsednik je baron Waschington, grajščak v Pölsu nad Wildonom, priseljenec iz Bavarskega, eden izmed najrazumnejših gospodarjev v celej deželi. Kake so omenjene razmere pri kmetijskih družbah sosednih dežel, tega nismo mogli še poizvedeti. Zastran štajerske moramo priznati, da je veliko storila in še stori. Vendar vkljub temu nje Slovenci nič prav veseli biti ne moremo. Preveč nemčuje in jene podružnice pri nas so pogosto shodnice zagriženih slovenožrecev. Tudi ravnateljstvo te družbe in občni zbori kažejo včasih prav slabo zagrneno mržnjo do slovenskega Štajerja. Zanima se vidno rajše za nemškega kmeta, govori le nemški v svojih listih in izjavah in se slovenščini izogiblje, kolikor more. Še celó dosedanjo slovensko prestavo lista „Landbote“ je letos ustavila. Jeni tajnik, živinozdravnik, inženir za travnike, potovalni učitelji itd. vsi so trdi Nemci, ki slovenskim kmetom nič koristiti ne morejo, ker jih ti ne razumevajo. Nasledki temu so, da se tudi narodni, odličniši Slovenci družbi izogibljejo ter da njenih 17 podružnic pri nas pogreša veselo, živahno delavnost, katera bi toliko potrebna bila. Nekateri narodnjaki se premagujejo in sodelujejo, večina se ne zmeni za njo. Sami svoje lastne kmetijske družbe osnovati ne moremo pa tudi s kranjsko združiti se je težavno. To je obžalovati pa predruščiti se, vsaj v tem sedanjem času, še ne da!

izmed ovih 17 podružnic na slov. Štajerskem najbolj močna je celjska. Šteje 121 udov in je lani napravila hvale vredno razstavo v Celju, nakupila 1 trijer, razdelila 4 bike, 4 svinje angleškega plemena in 22 kilo ruskega lanu; biki so se po dražbi razdelili. Predsednik njej je vitez pl. Berks, znani kandidat nemškutarjev pri volitvi za deželni zbor. Radgonska ima 91 udov, predsednik je plem. Kodolič; l. 1877 napravila je do-